

10 GODINA STUDIJA MEDICINE NA ENGLESKOM JEZIKU

“They always say time changes things, but you actually have to change them yourself.”

— *Andy Warhol*

Kada nas je glavna urednica časopisa *mef.hr* kontaktirala s idejom da ovaj broj posvetimo Sveučilišnom dodiplomskom i diplomskom studiju medicine na engleskom jeziku (kako glasi puni službeni naziv ovog diplomskog programa) jer je prošlo točno **10 godina** od upisa prve generacije studenata na taj Studij, ostali smo zatečeni. Tako blizu, a tako daleko! Prionuli smo poslu i pokušali dati presjek Studija od njegovih početaka do današnjeg dana.

Internacionalizacija Medicinskog fakulteta. Premda je proces osnivanja Medicinskog fakulteta u Zagrebu primarno obilježen nacionalnim nastojanjima (osnivač je bio hrvatski Sabor), splet okolnosti vezanih za njegovo nastajanje duboko je uronjen u međunarodna iskustva njegovih osnivača (Miroslav Čačković, Dragutin Mašek, Drago Perović, i ostali). Svi oni bili su školovani u tadašnjim međunarodnim centrima medicinske izobrazbe (Beč, Prag, Budimpešta), ili su se pak, kao stranci, odazvali natječajnom pozivu za popunu vodećih mjesta na katedrama Medicinskog fakulteta koje su bile u osnivanju (Fran Smetanka, Emil Prašek, Sergej Nikolajevič Saltykow, Ernest Mayerhofer). Tako bi se, služeći se suvremenim pojmovnikom, moglo zaključiti da je sam koncept internacionalizacije bio duboko ukorijenjen u osnivačkim procesima koji su se događali u razdoblju od 1917. - 1922. godine. U tom razdoblju je osnovana velika većina katedara Medicinskog fakulteta. Gledano iz današnje perspektive, sam pojam internacionalizacije bio duboko usađen u osnivačke temelje Medicinskog fakulteta koji su primarno služili izgradnji prve nacionalne škole na prostoru tadašnje državne tvorevine.

U razdoblju između dva rata, naročito tridesetih godina dvadesetog stoljeća, na Fakultetu studira značajan broj stranih državljana iz prostora jugoistočne Europe, a izrazito velik priljev studenata stranih državljana događa u razdoblju između početka sedamdesetih i konca osamdesetih godina prošlog stoljeća kad njihov broj raste na gotovo 400. Među njima u to vrijeme (zbog specifičnog geopolitičkog konteksta) dominiraju studenti s Bliskog istoka i Afrike, a valja spomenuti i značajan broj studenata iz hrvatske dijaspore (SAD, Kanada, Latinska Amerika, Australija i Europa) koji su svoje temeljno medicinsko školovanje završili na zagrebačkom Medicinskom fakultetu.

Počeci „Engleskog studija“. 2002. godine Republika Hrvatska je polako izlazila iz ratnog vihora Domovinskog rata, na CNN-u su se još uvijek prikazivali video isječci bombardiranja Dubrovnika i strahote stradanja junačkog Vukovara, a Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu odlučio se na smion pothvat: pokretanje studija za međunarodne studente. S čvrstom vjerom u bolju budućnost i članstvo u Europskoj Uniji, tadašnja Uprava na čelu s dekanom Borisom Labarom organizirala je u veljači radionicu povodom pokretanja popularno zvanog „Engleskog studija“. Uz kolege sa Sveučilišta Ludwig Maximilian iz Münchena sudjelovao je i naš gostujući profesor Ivan Damjanov (Sveučilište u Kansasu) koji je tom prigodom izabran na čelo Međunarodnog savjetodavnog odbora. Uvidjevši da se studij medicine ubrzano internacionalizira u drugim, nama susjednim srednjoeuropskim zemljama, tijekom spomenute radionice ukazano je da već pomalo kasnimo te da bi trebalo pokrenuti program na engleskom

jeziku budući da je on „lingua franca“ današnje medicine. Stoga smo vrlo brzo izvršili analizu rasprostranjenosti studija medicine za strane studente diljem Europe. Rezultat je bio na neki način očekivan: slični programi postoje počevši od Norveške do Malte. Vrlo brzo oformljena je radna skupina (doc. dr.sc. Davor Ježek, prof. dr.sc. Nikola Šprem i Drago Horvat, prof.) koja je prišla izradi kurikuluma Studija zajedno s ECTS bodovima jer se pretpostavljalo da će „Engleski studij“ poslužiti i u svrhu razmjene s EU ali i drugim državama. Tijekom narednih mjeseci (još smo u 2002.!) materijal o Studiju je ubrzano rastao s ciljem da se pripremi za odobrenje Senatu Sveučilišta u Zagrebu. Prijedlog programa obuhvatio je novi kurikulum Studija koji je bio usklađen s preporukama Europske Unije: 6 studijskih godina s odgovarajućom satnicom (preko 5.500 sati organizirane nastave), ECTS bodovi i izborna nastava. Bitne novosti u spomenutom programu bile su:

1. Uvođenje novih predmeta na 6. godini Studija (npr. Geriatrics, Problems of Addiction, Back to Basics);
2. jače prožimanje pojedinih kliničkih struka
3. uvođenje modula kao posebnog oblika problemu usmjerene nastave (PBL)
4. uvođenje međunarodnih testova za vrednovanje znanja studenata (npr. MCAT, USMLE)

Na završnoj godini studija, osim gore navedenih novih predmeta, putem dva integrirana klinička modula provedena je integracija dosadašnjih znanja studenata na kliničkoj razini iz područja infektologije i neurologije. Te su integracije osmišljene oko tematskih cjelina tropske medicine i moždanog udara, što je od iznimnog značaja s obzirom na raznolikost nacionalnu zastupljenost naših međunarodnih studenata i epidemiološku prevalenciju moždanog udara u suvremenom društvu. Na taj se način mijenja i tradicionalna uloga studenata, koji od donedavno pasivnih primaoca informacija postaju aktivnim sudionicima nastavnog procesa.

Naše Sveučilište je odobrilo program Studija na sjednici Senata održanoj 16. rujna 2002. godine pa je bio otvoren put upisu prve generacije studenata. U međuvremenu je Voditeljstvo Studija sastavilo i prvi vodič za studente (Student guide) i promidžbeni letak. Također je načinjena prigodna brošura o Fakultetu na hrvatskom i engleskom jeziku. Prvu godinu Studija upisalo je 20 studenata (većinom pripadnici naše dijasporne iz Kanade i Sjedinjenih američkih država, ali već tada je bilo i „pravih“ stranaca koji nisu imali veze s Hrvatskom) a sama nastava započela je 25. rujna 2003.

Bolonjski proces. Za Studij je uslijedio osobito važan proces usaglašavanja (harmonizacije) u području europske visokoškolske izobrazbe (poznat pod nazivom „Bolonjski proces“), u što se aktivno uključio naš Fakultet na čelu sa tadašnjom dekanicom, prof. dr. sc. Nadom Čikeš. Prema naputcima MZOŠ 2005. godine, uslijedio je opsežan posao da se plan i program Studija medicine na hrvatskom, a također i engleskom jeziku uskladi sa standardima i smjernicama postavljenim u „okviru Bolonje“. Rezultat napora na reviziji plana i programa „Engleskog studija“ bilo je izdavanje dopusnice 29. lipnja 2005., kojom je tadašnje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dalo „zeleno svjetlo“ za nastavak Studija.

Studentska referada. S rastom Studija bilo je potrebno i proširiti pripadajuću studentsku referadu. Početci referade su bili skromni, s jednim djelatnikom (Danijel Međan). U narednih par godina u referadi su se izmijenila još 2 djelatnika. Ova „oscilirajuća slika“ predstavljala je značajan problem za Voditeljstvo studija. Srećom, dolaskom u referadu sadašnjih djelatnica,

gđa. Nike Hećej i Jasne Gamulin, referada se stabilizirala i poprimila odgovarajuće (današnje) obrise. Kako danas na „Engleskom studiju“ studira više od 240 studenata, a zbog potreba narasle kliničke nastave, u studentsku referadu na Rebru primljena je u radni odnos na određeno vrijeme gđa. Dagmar Štafa koja izvrsno koordinira različite kliničke vježbe, seminare i predavanja. Budući da su prostorni uvjeti za rad referade relativno skromni (jedna omanja prostorija na 2. katu Novog dekanata) planira se proširenje referade na susjednu prostoriju te preraspodjela jednog administrativnog djelatnika Fakulteta za potrebe računovodstveno-financijskih poslova Studija. Voditeljstvo Studija je „ojačalo“ pa se sada sastoji od voditelja studija (koji je ujedno i prodekan za međunarodnu suradnju /prof. dr.sc. Davor Ježek/), pomoćnika voditelja za studentska pitanja (doc. dr. sc. Maja Balarin) i pomoćnika za kliničku nastavu (prof. dr.sc. Željko Krznarić).

Podrijetlo upisanih studenata. U ak. god. 2013/14. sveukupno je upisano 243 studenta iz 27 država, a najbrojnije su skupine studenata koji dolaze iz Kanade i SAD-a (uglavnom predstavnici hrvatske dijaspore), te studenti iz Francuske, Švedske, Izraela i Njemačke. U ak. god. 2013/14. sveukupno je na studiju medicine na engleskom jeziku upisano 16% hrvatskih državljana (grafikon).

„Engleski studij“ kao temelj za upis stranih studenata koji koriste EU programe mobilnosti

Jedna od najsnažnijih vrijednosti programa Studija medicine na engleskom jest činjenica da se njegovim izvođenjem stvaraju preduvjeti za dolazak stranih studenata koji koriste programe mobilnosti Europske unije, kao i druge programe razmjene koji se temelje na bilateralnim ugovorima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i međunarodnih akademskih partnera. Naš dekan, akademik Davor Miličić, daje punu podršku nastojanjima Voditeljstva studija da unaprijedi gore navedene aktivnosti. Tu se, osim Erasmusa koji je temeljni program studentske mobilnosti unutar Europske unije, pojavljuje i program Erasmus plus koji pokriva zemlje strateške partnere izvan EU podijeljene po načelima regionalne zastupljenosti. Tako se unutar potprograma Basileus koji konzorcijski umrežuje 9 europskih sveučilišta (među kojima je i Sveučilište u Zagrebu) provodi nastavna suradnja sa sveučilištima iz područja jugoistočne Europe. U okviru Basileusa se na našem Fakultetu educira određen broj studenata s Kosova na svim razinama medicinske edukacije, od diplomske razine i doktorskih studija pa sve do stručnog usavršavanja. U ak.god. 2010/11. Hrvatska je stekla punopravno članstvo u korištenju programa mobilnosti EU te se u istoj bilježi i dolazak prvog Erasmus studenta na Medicinski fakultet u Zagreb, koji je došao s Medicinskog sveučilišta Innsbruck te je uspješno odslušao nastavu i položio ispite u zimskom semestru pete godine studija. U akademskoj godini 2011./12. ugostili smo u sklopu europskog programa studentske mobilnosti Erasmus dvije studentice sa Sveučilišta Joseph Fourier iz Grenobla. Prošle je akademske godine naš dolazni Erasmus student bio predstavnik hrvatske dijaspore iz Njemačke s TU Dresden koji je uspješno obavio nastavu i položio kombinaciju ispita četvrte i pete godine studija medicine. Tijekom zimskog semestra ak.god. 2013./14. primili smo jednog Erasmus studenta s Medicinskog sveučilišta u Beču, a u ljetnom semestru ove akademske godine pripremamo prihvata dvije studentice četvrte godine studija sa Sveučilišta Joseph Fourier iz Grenobla. U okviru bilateralnog sporazuma između Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Petrogradu naš program Studija medicine na engleskom ugostio je i tri studenta s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Petrogradu koji su se također uspješno integrirali u naš sustav studija i s uspjehom odslušali nastavu i položili propisane ispite.

„Nuspojave“ Studija medicine na engleskom jeziku. O nekim „pozitivnim nuspojavama“ već smo pisali u prijašnjim brojevima *mef.hr*. Spomenimo stoga samo neke. Studij medicine na engleskom jeziku privukao je mnogobrojne gostujuće predavače (tablica). Osim predavanja

koja su održali za studente Studija, gostujući predavači često su sudjelovali u radu znanstvenih tribina i poslijediplomskog studija. Njihov boravak u Hrvatskoj bio je nerijetko iskorišten za proširenje već postojeće suradnje, pokretanje novih projekata ili organizaciju boravaka naših mladih znanstvenika i asistenata u inozemnim institucijama. Sastavni dio Studija su i izborni predmeti u kojima se ogleda interdisciplinarnost i sudjelovanje domaćih i inozemnih visokoškolskih institucija i bolnica (tablica). Izborni predmeti „Engleskog studija“ primjer su dobre suradnje stranih i domaćih predavača pri čemu se često „kombiniraju snage“. Osim toga, izvođenje nastave na engleskom jeziku, iako je iznimno zahtjevan proces, povećava jezične kompetencije naših nastavnika, suradnika ali i administrativnog osoblja Fakulteta. Mnogi asistenti (nakon nastave za nekoliko generacija „Engleza“) mogu bez većih problema nastupiti na međunarodnim kongresima, predstaviti svoj rad i odgovarati na pitanja publike. Stalni kontakt sa studentima ne dozvoljava da se mnogi stručni izrazi (ili oni iz „svakodnevnog života“) na engleskom jeziku zaborave ili zanemare.

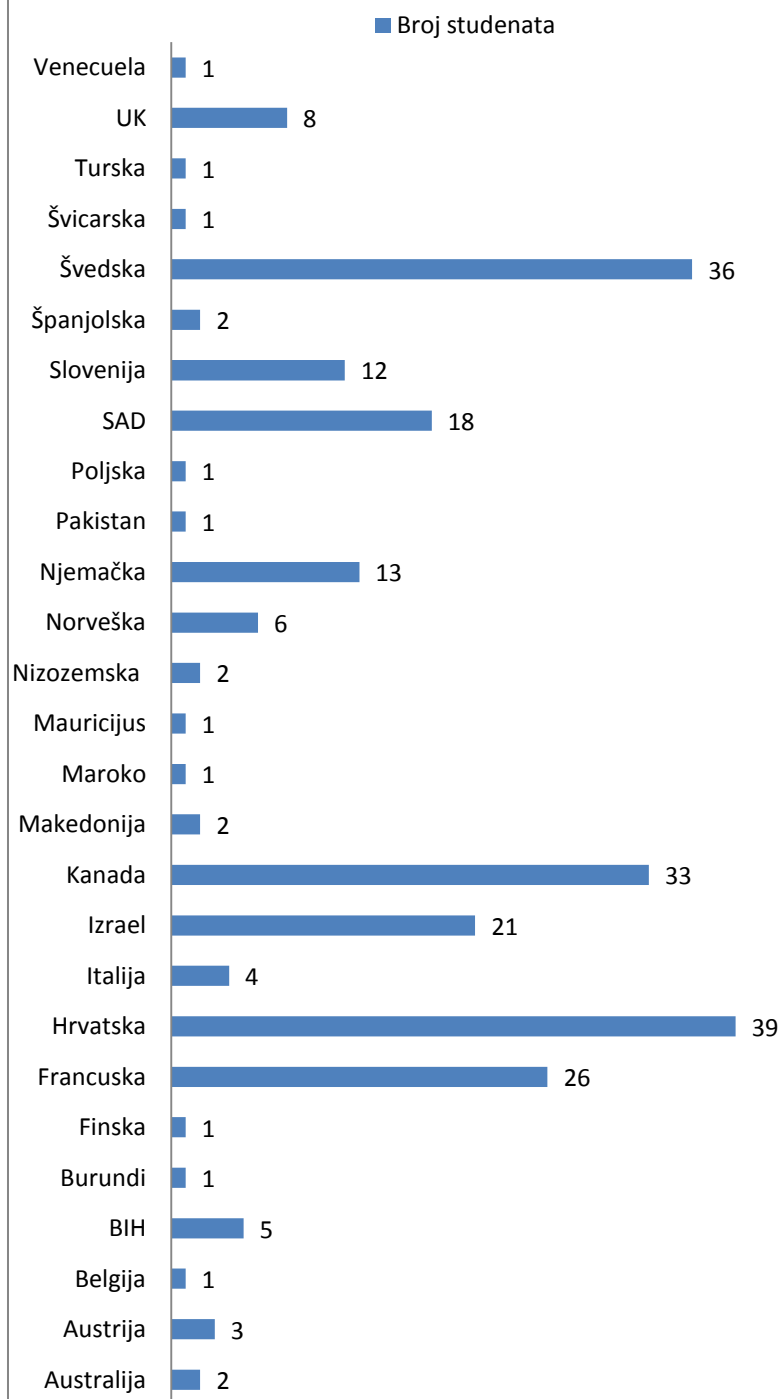
Na kraju, možemo zaključiti da je „Engleski studij“ obogatio akademski život na našem Fakultetu i otvorio mnogobrojne mogućnosti za internacionalizaciju, mobilnost studenata, nastavnika i suradnika te sudjelovanje u EU projektima akademske razmjene. Iako ostaje još dosta prostora za poboljšanje i unaprjeđenje programa, stječe se dojam da je „Engleski studij“ ušao u svoj „adultni“ oblik.

Drago Horvat

Davor Ježek

PRILOZI

Studij na engleskom 2013/2014

Podrijetlo studenata Sveučilišnog dodiplomskog i diplomskog studija medicine na engleskom jeziku (akademska godina 2013./2014)

GOSTUJUĆI PREDAVAČI/ PROFESORI- STUDIJ MEDICINE NA ENGLSKOM JEZIKU U PROTEKLIH 5 GODINA

GOSTUJUĆI PROFESOR	INSTITUCIJA
prof. Rolf Engelbrecht	National Research Center for Environment and Health in Neuherberg
prof. Pirkko Nykanen	University of Tampere, Faculty of Information Sciences, Finland
prof. Izet Mašić	Medicinski fakultet Sveučilišta u Sarajevu
prof. Matic Meglič	Institut za varovanje zdravlja, Ljubljana
prof. Jeffrey Koempel	School of Medicine, University of Southern California, LA
prof. Pamela Loreto Orpinas	University of Georgia
prof. Nicola Petrosillo	National Institute for Infectious Diseases, Infectious Diseases Division, "Lazzaro Spallanzani"
prof. Tatjana Rundek	University of Miami, Miller School of Medicine
prof. Janez Stare	Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta
prof. Arjan Harxhi	Medicinski fakultet Sveučilišta u Tirani
prof. Henry Thuau	Chelsea Westminster Hospital
prof. Nicholas Kalavrezos	University College London Hospital
prof. Marina Mošunjac	Emory University School of Medicine, Atlanta
prof. Vanesa Bijol	Harvard University School of Medicine
prof. Barbara Schuster	University of Georgia, Health Science Campus
prof. Richard Schuster	University of Georgia, Center for Global Health
prof. Daniel Hrusak	University Hospital Plzen
prof. Ellen W. Collisson	Western University of Health Science, College of Veterinary Medicine, Pomona
prof. Ivan Dario Velez	Antioquias University School of Medicine, Medellin, Columbia
prof. Tracy McNamara	Western University of Health Sciences, College of Veterinary Medicine, Pomona
prof. Charles Hitchcock	The Ohio State University
prof. Ivan Damjanov	The University of Kansas Medical Center, School of Medicine
prof. Gyorgy Szabo	Semmelweis University

STUDIJ MEDICINE NA ENGLISKOM JEZIKU - IZBORNI PREDMETI

VODITELJ	NAZIV PREDMETA	INSTITUCIJA
prof. Vladimir Medved	MEASUREMENT AND ANALYSIS OF HUMAN LOCOMOTION	Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
prof. David Oliver	PALLIATIVE CARE	Sveučilište u Kentu
prof. Ante L. Padjen i prof. Marrie-Pierre Dube	FROM PHARMACOGENOMICS TO PERSONALIZED MEDICINE	Sveučilište McGill
prof. Selma Šogorić i prim.dr.sc. Đurđica Milković	MANAGEMENT IN HOSPITAL SETTING	Škola narodnog zdravlja Dr. Andrija Štampar i Dječja bolnica Srebrnjak
prof. Asja Stipić Marković	ALLERGY AND ASTHMA	Opća bolnica Sveti Duh
prof. Bart Bijmens	CARDIAC IMAGING AND IMAGE ANALYSIS FOR THE ASSESSMENT OF CARDIAC FUNCTION AND MORPHOLOGY	Sveučilište u Pamploni
prof. Željko Krznarić	CLINICAL NUTRITION	KBC Zagreb i University College Hospital, London
prof. Adnan Čustović	BASICS OF PEDIATRIC ALLERGY	Sveučilište u Manchesteru

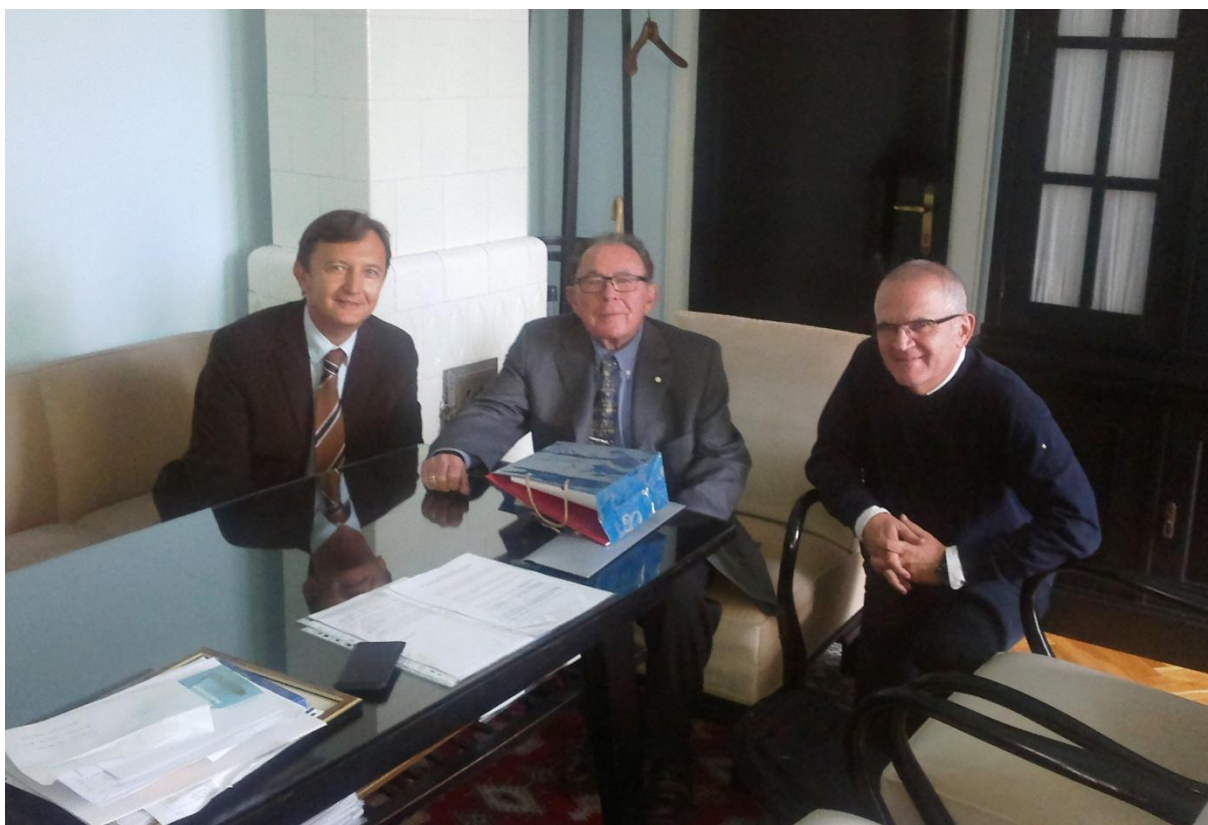
Prodekan za međunarodnu suradnju i Voditelj studija prof. dr.sc. Davor Ježek

Izvedbeni nastavni plan i program 1. godine svježe tiskan za bruoše

Atmosfera s uvodnog sastanka za studente prve godine, održanog 26. rujna 2013.

Pozvani predavači kao bitna sastavnica Studija (s lijeva na desno): akademik Davor Miličić, prof. dr.sc. Mladen Vranić (Sveučilište u Torontu, Kanada) i Drago Horvat, prof.